Provtagningsanvisning Salicylat, P- Instruktion - Hälso- och sjukvård Region Gävleborg

Titel: Provtagningsanvisning Salicylat, P-	**Dokumentkategori:** Instruktion	**Omfattning:** Hälso- och sjukvård Region Gävleborg
Dokumentägare: Bitr. vårdenhetschef KKTM Gävle	**Dokumentansvarig:** Kvalitetssamordnare KKL	**Beslutsinstans:** Bitr. vårdenhetschef KKTM Gävle
Diarienummer: Ej tillämpligt		**Datum för översyn:** Se giltigt t.o.m.

P - Salicylat

Remiss	Beställning via Cosmic eller LabPortalen. Sökväg Cosmic: Kemi → Läkemedel, droger. Alt. hittas via sökfunktionen. Reservrutin: Pappersremiss (Remiss 1 Bassortiment, Laboratoriemedicin Region Gävleborg)
Provtagning	5 mL Li-Heparin, gelrör, mintgrön propp Kan tas kapillärt. Minsta blodmängd 0,5 mL (150 µL plasma)
Förvaring/transport	Centrifugera provet inom 4 timmar från provtagningen. Centrifugerat prov hållbart: 8 timmar i rumstemperatur 2 veckor i kyl **OBS!** Då provet kräver särskild hantering före analys ska analyserade laboratorium meddelas i samband med provtransport. **OBS!** Vid behov av akut hantering av prov kan det lokala laboratoriet kontaktas för samordning av taxitransport till analyserande laboratorium enligt gällande rutin.
Analyserande laboratorium	Enheten för Klinisk kemi och transfusionsmedicin i Gävle.
Referensintervall	Ej påvisbart (< 0,1 mmol/L) Toxiskt värde: Vuxna > 3,5 mmol/L Barn > 2,0 mmol/L
Svarstid	Dagligen
Ackrediterad	Ja
Efterbeställning	Kan inte efterbeställas
Patientinformation	Ej tillämpligt
Biobanksprov	Nej
Kommentarer/övrig upplysning	Hos barn ses förgiftningssymptom vid koncentrationer > 2,0 mmol/L

Medicinsk bakgrund/indikation	Indikation: Intoxmisstanke. De flesta salicylatförgiftningar orsakas av acetylsalicylsyra. Letal dos för vuxna uppskattas till 20–30 g, måttliga intoxikationer vid 7–14 g. Barn under tre år är speciellt känsliga och letal dos anges till 2–10 g. Vuxna får allvarliga förgiftningar vid serumkoncentrationer över 3,5 mmol/L, motsvarande hos barn är vid ca 2 mmol/L. En överdos av salicylat kan orsaka metabolisk acidos med ett högt anjongap, gastrointestinala störningar i centrala nervsystemet, liksom encefalopati och njursvikt. Allvarliga symtom vid intoxikationer är blödningar, kramper, coma, oliguri och terminal cirkulationskollaps. Redan vid 2,5 mmol/L kan syra-basjämvikten påverkas. Både respiratorisk alkalos och metabolisk acidos kan förekomma.

Kommunikation och implementering

Dokumentet finns publicerat på samlad sida för provtagningsanvisningar på Samverkanswebben (Provtagningsanvisningar - Region Gävleborg).

Vid innehållsmässiga ändringar utses också kvalitetssamordnare inom hälso- och sjukvården som extra uppföljare för dokumentet och ansvarar för att uppdateringarna kommuniceras inom berörda verksamhetsområden.

Medverkande och granskare

Dokumentet är framtaget i samarbete med och granskat av metodansvarig och medicinskt ansvarig för metoden.

Aktuell revision av dokumentet har uppdaterats av kvalitetssamordnare och granskats av metodansvarig och medicinskt ansvarig för metoden.

Senaste revideringar

Datum	Revisionsnr	Ändring
2026-05-26	1	Nytt dokument anpassat utifrån uppdaterad dokumentstyrning, ersätter dok 09-72639 som arkiveras. Uppdaterat analyserande laboratorium till enbart Gävle. Lagt till att meddela analyserande lab vid provtransport. Lagt till info om möjlighet till akut hantering. Mindre redaktionella ändringar utan påverkan på innehåll.
2026-06-24	2	Lagt till ändring i revideringshistorik för revisionsnummer 1 som missades att noteras (lagt till ”Uppdaterat analyserande laboratorium till enbart Gävle”). Mindre grammatiska justeringar av text.